

МЦПД

Міжнародний
Центр
Перспективних
Досліджень

Започаткування Національного діалогу в Україні

м. Чернівці
9 червня 2015 року

Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)

МЦПД – один з найстарших в Україні незалежних аналітичних центрів, що функціонує з 1994 року та орієнтується у своїй роботі на стандарти RAND Corporation та інших провідних світових think-tanks.

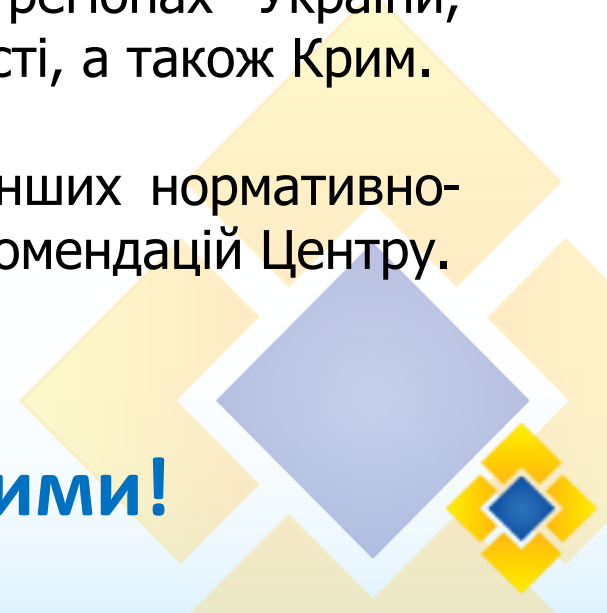

МЦПД – це діяльність в Україні на національному рівні, так і націленість на роботу в усіх регіонах України, включаючи Донецьку та Луганську області, а також Крим.

МЦПД – це низка законопроектів та інших нормативно-правових актів, прийнятих на основі рекомендацій Центру.

Наше гасло:
Робимо зміни можливими!

Гетерогенність країни

Розхитування маятника ідентичності та історичної пам'яті

Маятник досягнув амплітуди збройного конфлікту

◆ Багаторівневість конфлікту в Україні

Глобальний рівень

Ерозія пост-біполярної системи міжнародних відносин та конфлікт між провідними акторами на світовій арені

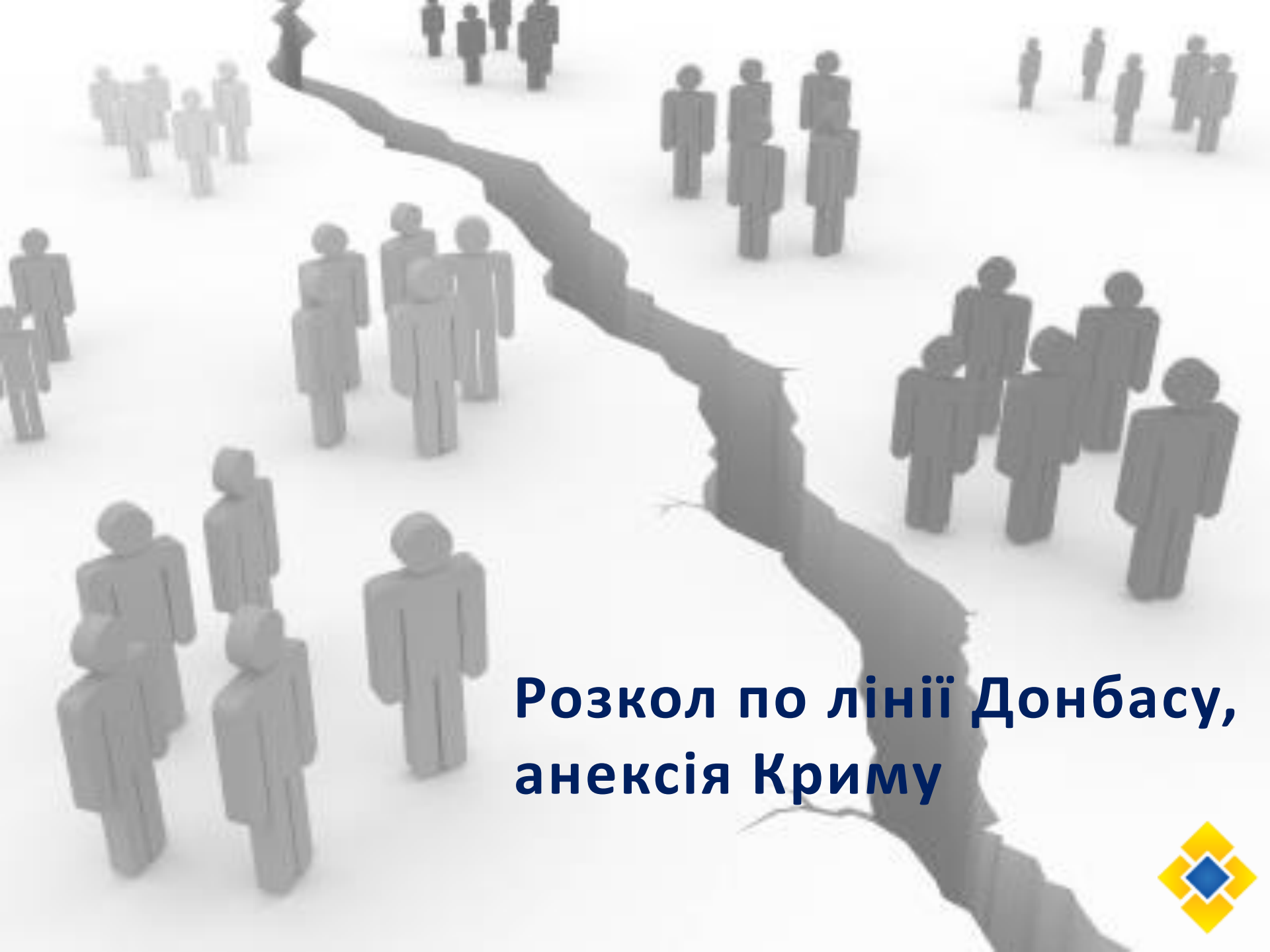
Регіональний рівень

Ерозія пострадянської системи відносин у регіоні та конфлікт між Росією та Україною як (колишнім) її сателітом

Локальний рівень

Ерозія державних інститутів та дезінтеграційні тенденції

Розкол по лінії Донбасу, анексія Криму

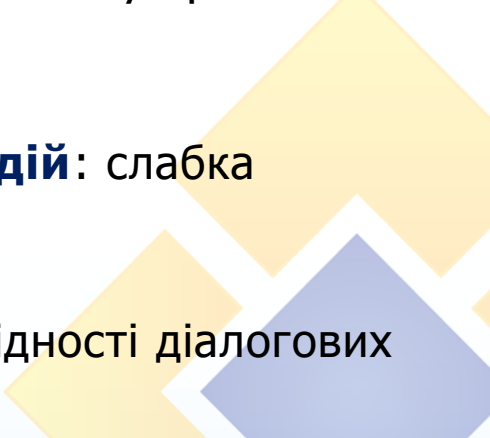
❖ Чому важливий внутрішньоукраїнський діалог?

Аргумент для конспірологів: відбувається на локальному рівні, щодо якого ми маємо найбільшу можливість впливу, в той час як можливість впливу на глобальний рівень відсутня;

Аргумент для прихильників партії війни: не можна виграти будь-яку війну без підтримки місцевого населення;

Аргумент для тих, хто переконаний, що війна далеко від нього: допоки не буде вирішено конфлікт українські призовники з усіх куточків України будуть гинути.

Хронологія виникнення діалогових ініціатив в Україні

- **Період латентного конфлікту:** відсутність культури діалогу, існувала єдина ініціатива, спрямована на налагодження діалогу між носіями різної національної пам'яті всередині України (Основи свободи);
 - **події на Майдані:** початок виникнення діалогових ініціатив – ініціативи фахових медіаторів та фасилітаторів;
 - **імітація діалогу** – загальнонаціональні круглі столи у травні 2014 року (Київ, Харків, Миколаїв);
 - **від Майдану до Одеської та Іловайської трагедій:** слабка підтримка діалогових ініціатив;
 - **з серпня 2014 року:** початок усвідомлення необхідності діалогових ініціатив.
-

❖ Проведення діалогів та вироблення політики

Проведення діалогів

- **Мета:** зниження рівня напруги в окремій громаді чи у стосунках між окремими групами.
- **Інструмент:** діалог між сторонами.
- **Рівень впливу:** локальний.

Вироблення політики

- **Мета:** вироблення пропозицій до політики національної єдності.
- **Інструмент:** мозковий штурм серед інтелектуалів.
- **Рівень впливу:** державний.

Соціологічне опитування

◆ Інформація про опитування

Фонд *Демократичні ініціативи*
імені Ілька Кучеріва

- Опитування було проведено **Фондом "Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва"** спільно з соціологічною службою "Ukrainian Sociology Service" на замовлення Міжнародного центру перспективних досліджень (МЦПД);
- **період опитування:** з 25 грудня 2014 року по 19 січня 2015 року;
- в опитуванні застосовувалася **квотна вибірка**, яка за областями, типами поселень, віком та статтю репрезентує населення виділених регіонів України віком від 18 років. **Максимальна похибка** вибірки у кожному регіоні не перевищує **5.0%**;
- всього було опитано **4413 респондентів** (по 400 в усіх регіонах України, на Закарпатті та Буковині – 401, в Центрі – 402, на Поліссі – 410).

◆ 11 регіонів опитування

- 1. **Волинь** (Волинська та Рівненська області);
- 2. **Галичина** (Івано-Франківська, Львівська та Тернопільська області);
- 3. **Південний Захід** (Закарпатська та Чернівецька області);
- 4. **Поділля** (Вінницька та Хмельницька області);
- 5. **Полісся** (Житомирська, Київська, Сумська та Чернігівська області);
- 6. **Центр** (Черкаська, Кіровоградська та Полтавська області);
- 7. **Слобожанщина** (Харківська область);
- 8. **Нижнє Придніпров'я** (Дніпропетровська та Запорізька області);
- 9. **Причорномор'я** (Миколаївська, Одеська та Херсонська області);
- 10. **Донбас** (Донецька область);
- 11. **м. Київ**

Опитування в анексованому Криму та Луганській області не проводилося.

В Донецькій області половина вибірки була опитана на контрольованій території, половина – на неконтрольованій

Регіон "Південний Захід"

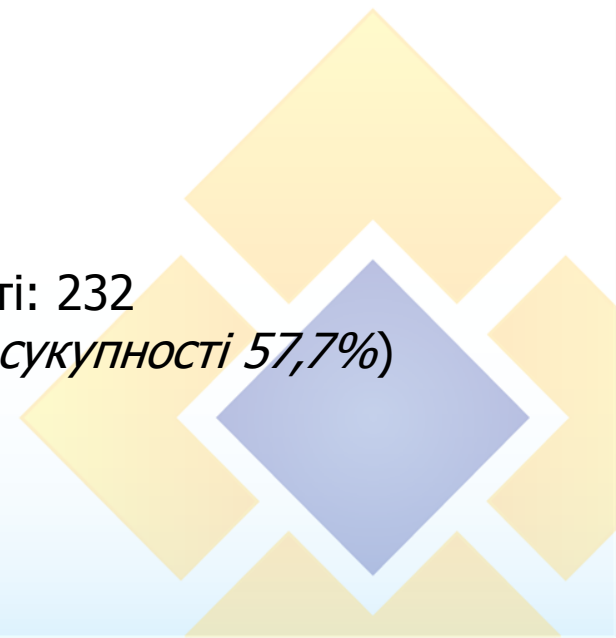
Всього опитано: 401 респондент

У Чернівецькій області: 169
(частка в генеральній сукупності 42,3%)

У Закарпатській області: 232
(частка в генеральній сукупності 57,7%)

Перспективи примирення та об'єднання

❖ Україна: Ставлення до програм примирення та об'єднання

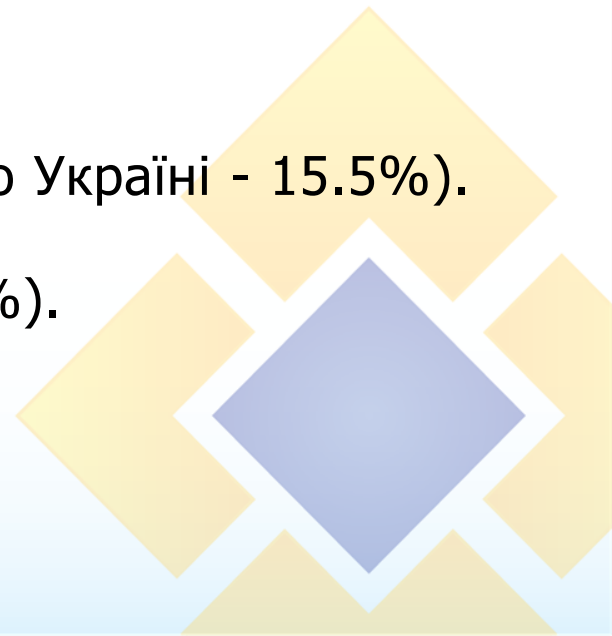
- Більшість населення – **56.8%** вважають актуальним проведення державної політики з примирення українців.
- Не згодні з цим лише **15.5%**.
- Впевненість у необхідності державної політики примирення об'єднує всі регіони України.
- Найвищий рівень підтримки державної політики примирення висловили жителі Донбасу – **62.9%**.

◆ Південний Захід: ставлення до програм примирення та об'єднання

- Частка тих, хто вважає актуальними програми примирення та об'єднання на Південному Заході складає **58.6%** (загалом по Україні 56.8%).
- Не згодні з цим лише **13.2%** (показник по Україні - 15.5%).
- Не визначилися – **28.2%** (по Україні 27.7%).

❖ Інформація про програми об'єднання та примирення

- Більшість населення – **55.4%** - нічого не знає про існування програм, спрямованих на об'єднання України;
- найбільше нічого не знають про існування таких програм на Донбасі – **74.2%**;
- найменший показник тих, хто нічого не знає про програми об'єднання та примирення, на Поділля – **28.5%**.

- На **Південному Заході** тих, хто нічого не знає про такі програми – **33.4%**.

Які першочергові завдання має вирішити Уряд?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Припинити війну	67.2	85.4 (maxU)	34.2
Подолати корупцію	31.9	24.1 (minU)	38.9
Зупинити ріст цін та інфляцію	28.3	21.1	40.1 (maxU)
Провести реформи	17.7	11.1	18.2
Подолати безробіття	14.0	13.1	26.9
Налагодити стосунки з РФ	10.5	16.8	10.7
Важко сказати	1.8	0.3	0.7

❖ Які 6 дії мали б найбільшу ефективність для примирення українців?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Перемога у війні	35.9	10.7 (minU)	30.2
Реальна боротьба з корупцією	34.6	19.0 (minU)	23.9
Покращення соціально-економічного стану в країни	34.0	32.8	30.2
Відвідування українців зі Сходу і Заходу один одного	18.9	17.0	27.4
Верховенство права (закон для всіх)	18.4	10.7	23.2
Освітні програми	16.2	9.2	18.0
Збалансована політика з національного питання та урахування особливостей різних етносів	12.7	15.8	15.7
Круглі столи і дискусії	11.8	7.5	15.5
Децентралізація влади в Україні	10.7	10.2	14.5
Боротьба з націоналістичними проявами	8.0	32.8 (maxU)	2.7
Прийняття російської мови як другої державної	8.0	16.8 (maxU)	5.2
Федералізація України	6.4	21.2 (maxU)	5.7
Важко сказати	12.4	10.7	7.7

Що роз'єднує українців?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Корумпованість влади	28.9	19.5	22.7
Дії олігархів	28.8	20.3	48.1 (maxU)
Дії Росії на роз'єднання України	25.3	7.2 (minU)	30.9
Маніпуляція інформацією через ЗМІ	23.7	29.2 (maxU)	26.7
Розділення українців методом політичної агітації	19.7	18.5	21.9
Прагнення певної частини українців інтегруватися в ЄС	14.9	19.8	8.0
Дії Януковича на посаді Президента України	14.5	2.8	26.7 (maxU)
Прагнення певної частини українців інтегруватися у Митний Союз	12.5	6.0	13.5
Утиски за мовно-культурною ознакою	9.6	13.8 (maxU)	6.0
Дії країн Заходу на роз'єднання України	9.2	23.3 (maxU)	16.5
В Україні немає роз'єднання, даний факт намагаються нав'язати	9.2	6.5	11.7
Ріст радикалізму і націоналізму в Україні	9.1	30.0 (maxU)	10.0
Протести на «Євромайданах» України	5.6	6.3	7.2
Україна ніколи не була єдиною і об'єднати її неможливо	1.9	6.8	0.0
Важко сказати	6.2	2.2	1.2

Хто б міг примирити українців?

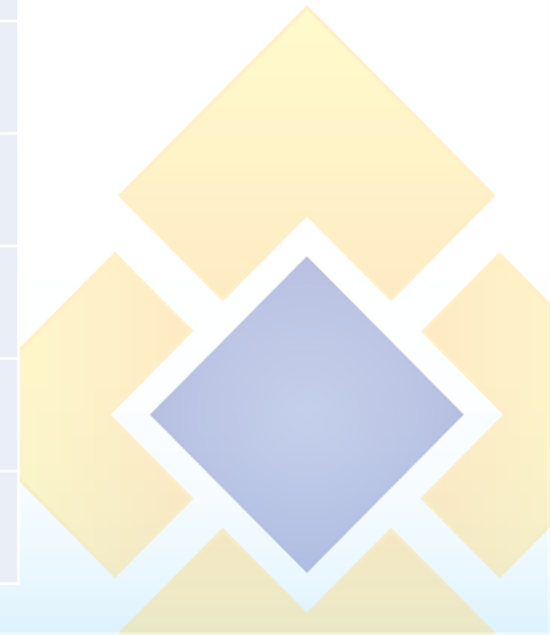

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Українська влада	33.2	28.0	29.2
Засоби масової інформації	24.8	25.3	29.7
Українські громадські організації	17.6	9.0	10.0
Церква	15.3	11.5	7.7
Об'єднання волонтерів	14.8	10.5	10.2
Міжнародні організації (ООН, ОБСЄ тощо)	14.3	18.2	4.5
Армія та інші силові органи	11.7	2.5	3.7
Українські освітні установи і її представники (інститути, університети)	10.1	7.5	7.2
Українці примиряться самі	23.7	22.3	35.0 (maxU)
Ніхто	6.3	19.8 (maxU)	2.8
Важко сказати	15.6	8.3	11.0

Які з міжнародних організацій може мати найбільший вплив на примирення в Україні?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Жодна	27.2	43.9 (maxU)	20.4
ЄС	20.5	4.3	25.7
ООН	16.5	16.0	12.7
ОБСЄ	11.7	20.3 (maxU)	10.0
НАТО	10.7	1.8	3.7
Червоний Хрест	7.4	9.0 (maxU)	5.7
Митний Союз	5.2	17.5(maxU)	5.2
Важко сказати	27.5	11.8	30.7

♦ Яка з іноземних країн може мати найбільший вплив на примирення в Україні?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Жодна	27.2	44.4 (maxU)	24.9
США	22.5	12.8	13.7
Росія	17.1	35.1 (maxU)	11.7
Німеччина	16.1	10.8	14.2
Польща	9.2	3.3	3.2
Білорусь	8.2	13.0 (maxU)	4.2
Китай	2.1	3.5	1.5
Важко сказати	24.7	9.8	35.9

Оцінка конфлікту

Що сьогодні відбувається в Україні?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Боротьба за незалежність країни	19.0	5.8 (minU)	19.0
Боротьба з зовнішнім ворогом (Росією)	18.7	12.2 (minU)	16.0
Боротьба зовнішньополітичних гравців на території України	12.9	17.5	18.5 (maxU)
Боротьба між олігархами	12.7	12.2	12.0
Громадянська війна	11.8	36.7 (maxU)	12.7
Внутрішньополітичний конфлікт	8.0	7.2	12.0
Боротьба середнього класу з людьми, що монополізували владу	2.7	0.5	4.2
Взагалі не розумію, що відбувається	9.8	12.5	4.7
Важко сказати	3.2	1.8	1.0

◆ Чим були протести на "Євромайданах" України?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Боротьбою за шлях євроінтеграції	29.4	27.8	14.2
Боротьбою проти клану Януковича – Азарова	26.2	20.6	13.7
Боротьбою проти порушення прав українців, останньою краплею якого стало побиття студентів	23.4	6.8 (minU)	21.9
Боротьбою проти корупції	20.8	17.3	17.7
Боротьбою середнього класу проти олігархів, що монополізували владу	13.8	11.8	36.2 (maxU)
Боротьбою опозиційних політиків проти влади	13.1	17.0	18.5
Боротьбою зовнішніх гравців на території країни	11.5	23.3 (maxU)	21.7
Боротьбою радикальних і націоналістичних угруповань проти законної влади	8.3	16.5	10.5
Важко сказати	4.9	4.0	1.2

Чого Ви боїтеся сьогодні найбільше?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Війни з Росією	39.9	23.2	26.4
Безробіття	26.0	29.2	25.7
Девальвації (знецінення) гривні і зростання цін	24.6	17.2	43.1 (maxU)
Третьої світової війни	23.2	39.0 (maxU)	10.5 (minU)
Розколу України	18.3	8.5	23.4
Дефолту (банкротства) України	18.0	9.2	37.7 (maxU)
Голоду	18.0	28.2	7.5
Терористичних актів	17.4	15.2	14.2
Зростання злочинності	15.9	8.0	10.0
Втрати державної незалежності Україною	9.7	7.5	14.0
Масових вуличних безпорядків	9.0	13.5	9.7
Проблем з опалювальним сезоном	8.2	7.0	21.9
Росту націоналістичних настроїв	5.5	28.5 (maxU)	2.0
Росту сепаратистських настроїв	5.2	3.5	5.5
Напливу біженців та переселенців з Донбасу та Криму	4.8	3.2	5.5
Встановлення диктатури та введення цензури в Україні	4.5	4.5	6.7
Вступу України в НАТО	4.5	15.0 (maxU)	3.0
Екологічних катастроф	3.0	2.5	4.2
Поглиблення співпраці з ЄС	1.7	4.7	1.7
Епідемії	1.6	2.0	3.2
Поглиблення співпраці з Росією	1.5	0.0	3.0
Міжконфесійних конфліктів	1.0	1.5	2.7
Важко сказати	0.7	0.2	0.0

Якою має бути державна політика щодо неконтрольованих територій?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Ці території самі повернуться під контроль українського Уряду із погіршенням на них економічної ситуації та покращеннями в Україні	38.4	38.0	59.3 (maxU)
Необхідно військовими засобами встановити контроль над цими територіями	27.5	5.0 (minU)	25.0
Необхідно позбутися цих територій як баласту, що заважає Україні рухатися вперед	9.8	5.8	5.2
Важко сказати	21.0	30.5	9.0

❖ Чи має Уряд фінансувати життєдіяльність неконтрольованих територій?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Так, оскільки на цих територіях проживають громадяни України	40.9	80.1 (maxU)	51.1
Ні, про це мають дбати очільники цих утворень самостійно	34.1	10.1	33.1
Ні, про це має дбати Росія	10.0	5.0	7.8
Важко сказати	15.1	4.8	8.0

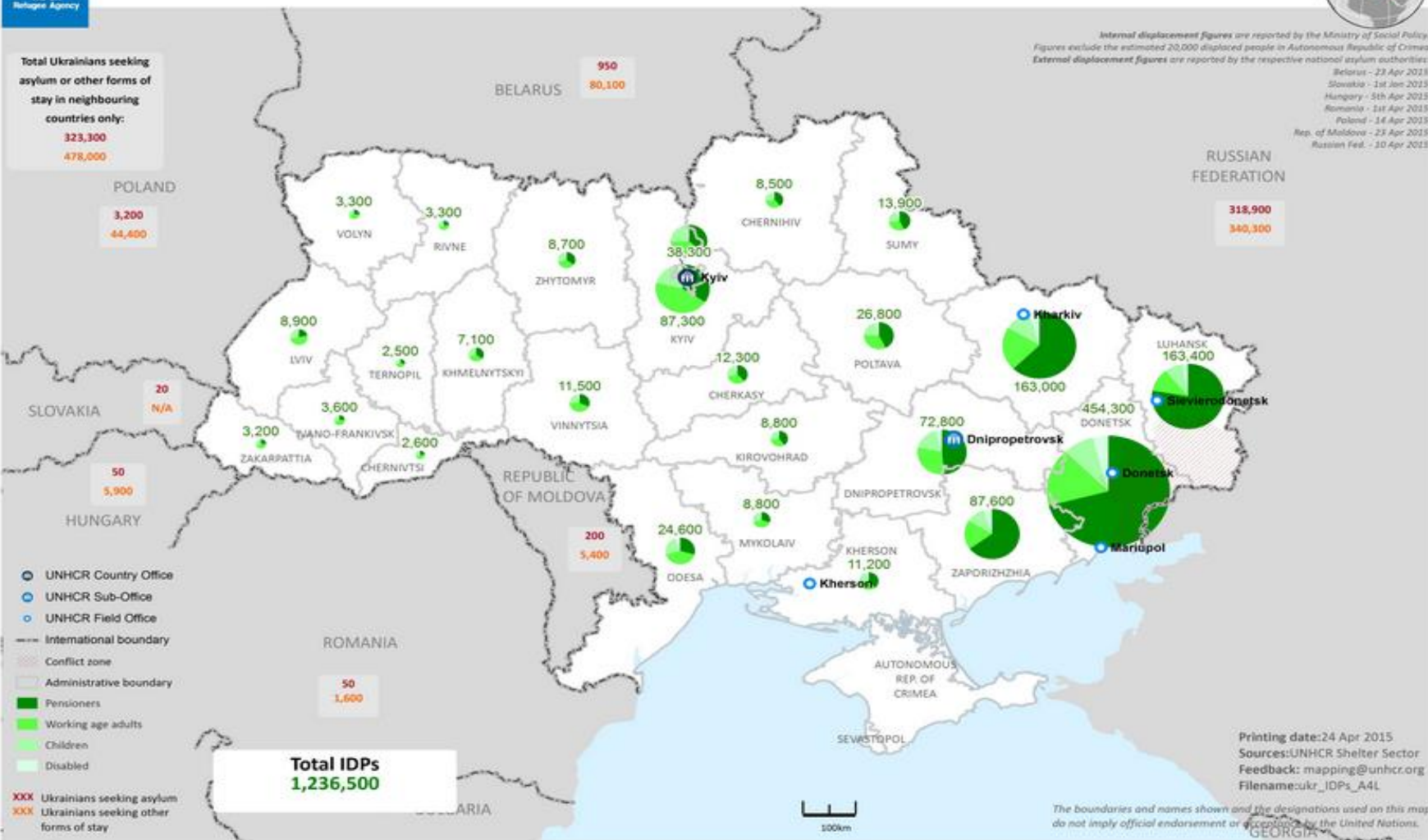
Карта розселення внутрішньо переміщених осіб в Україні

Ukraine: Internally Displaced People

- 24 Apr 2015

UNHCR - Kyiv

Якою має бути державна політика щодо вимушених переселенців з Донбасу?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Необхідно внести зміни до законодавства, які б давали їм можливість повноцінно займатися підприємництвом та самостійно інтегруватися на новому місці	41.8	30.0	49.2
Необхідно надавати їм постійну соціальну підтримку з державного бюджету України	24.9	49.7 (maxU)	11.7
Необхідно компенсувати їм втрату майна із державного бюджету України	15.1	27.0 (maxU)	2.0
Держава не має надавати їм ніякої підтримки	11.7	5.8	32.5 (maxU)
Важко сказати	16.4	7.5	6.8

Українські добровольчі батальйони, що воюють на Сході України, це:

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Українські герої, які допомагають Збройним силам України захищати територіальну цілісність України	56.5	14.0 (minU)	60.3
Угрупування, які фінансуються українськими олігархами для захисту своїх майнових інтересів	21.3	53.4 (maxU)	17.0
Націоналістичні загони	17.0	32.8 (maxU)	7.0
Пасіонарні особистості, які не мають іншого застосування своїй енергії в Україні	6.7	10.5	3.5
Важко сказати	10.0	6.3	16.2

◆ Громадяни Росії, що воюють у складі ДНР/ЛНР, це:

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Кримінальні елементи та найманці, які воюють за гроші	46.8	13.3 (minU)	44.9
Звичайні люди, одурманені російською пропагандою	30.3	15.8	43.6 (maxU)
Професійні військовослужбовці, які діють у загарбницьких цілях	26.9	14.7	18.2
Звичайні люди, які не знайшли застосування в своїй країні	13.6	20.5 (maxU)	22.7
Герої, які захищають російськомовних жителів від націоналістичних та фашистських карателів	6.8	28.5 (maxU)	4.2
Важко сказати	11.1	19.0	7.0

❖ Чи погоджуєтеся з тезою: Донбас має вийти зі складу України?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Так	11.5	36.7 (maxU)	10.2
Ні	72.5	46.8	62.3
Не знаю	15.9	16.5	27.4 (maxU)

❖ Чи погоджуєтеся з тезою: Галичина має вийти зі складу України?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Так	6.7	16.8 (maxU)	5.5
Ні	78.9	58.5	72.1
Не знаю	14.4	24.7 (maxU)	22.4

Регіон, в якому я проживаю має:

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Бути в складі унітарної України з існуючими повноваженнями	33.3	2.5 (minU)	19.3
Бути в складі унітарної України з розширеними повноваженнями	45.6	26.9 (minU)	61.5 (maxU)
Бути в складі федеративної України в статусі автономного округу	8.5	30.4 (maxU)	16.0
Вийти зі складу України та стати незалежним	3.0	19.8 (maxU)	0.7
Вийти зі складу України та приєднатися до іншої держави	1.8	14.8 (maxU)	0.0
Важко сказати	7.9	5.5	2.5

◆ Ким Ви себе вважаєте в першу чергу?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Громадянином України	67.5	37.8 (minU)	37.8 (minU)
Жителем свого регіону	12.2	35.2 (maxU)	22.3
Жителем свого села чи міста	10.8	10.2	26.8 (maxU)
Громадянином світу	3.3	8.7	6.3
Громадянином ЄС	2.6	4.8	1.5
Представником свого етносу	1.8	1.5	1.0
Громадянином Європи	0.6	0.5	2.5
Громадянином Росії	0.3	0.3	0.3
Важко сказати	0.7	0.8	0.0

Крим

?

Крим це:

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Українська територія, що анексована Росією	68.6	22.3 (minU)	64.6
Територія, котра не належить ні Україні, ні Росії	9.8	29.2 (maxU)	7.7
Територія Росії, що законним способом включена в її склад	7.9	8.5	14.5
Територія Росії, що незаконним способом включена в її склад	5.6	24.7 (maxU)	8.0
Важко сказати	8.1	15.2	5.2

Чи варто Україні на сьогодні ставити питання про повернення Криму?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Так, це анексована територія, на якій проживають українці та татари, що потребують захисту	42.5	15.5 (minU)	45.9
Загалом так, але це питання не на часі	26.7	16.5	23.9
Ні, жителі Криму скористалися своїм правом на самовизначення	16.7	38.8 (maxU)	18.0
Ні, це споконвічна російська територія, яка незаконно була передана Україні у 1954 році	5.1	21.5	7.2
Важко сказати	8.9	7.7	5.0

❖ Яким способом можливо повернути Крим до складу України?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Шляхом проведення реформ та підняття рівня добробуту в Україні	24.0	16.3	26.9
Крим сам повернеться у зв'язку із погіршенням внутрішньополітичної та економічної ситуації в Росії	20.6	10.7	34.9 (maxU)
Ніяким	16.3	56.3 (maxU)	8.7
Лише військовим наступом українських військ	14.0	1.3 (minU)	14.7
Шляхом міжнародного тиску та санкцій на Росію зі сторони Заходу	13.3	5.5	11.0
Важко сказати	11.1	9.2	3.7

❖ Якою має бути державна політика щодо переселенців з Криму?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Необхідно внести зміни до законодавства, які б давали їм можливість повноцінно займатися підприємництвом та самостійно інтегруватися в нові громади	38.7	23.6	49.6 (maxU)
Необхідно надавати їм постійну соціальну підтримку з державного бюджету України	22.4	14.5 (minU)	18.0
Необхідно компенсувати їм втрату майна із державного бюджету України	13.0	12.3	7.2
Держава не має надавати їм ніякої підтримки	15.0	11.6	27.9 (maxU)
Важко сказати	18.6	19.8	7.2

Зовнішньополітичні орієнтири

❖ Куди має рухатися Україна у зовнішньому напрямку?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Вступ до ЄС	50.0	16.9 (minU)	58.9
Вступ до Митного союзу Росії, Білорусі, Казахстану	12.2	51.1 (maxU)	7.2
Неприєднання ані до ЄС, ані до Митного Союзу	21.4	22.7	23.2
Важко сказати	16.4	9.3	10.7

Що значить для Вас європейська інтеграція України?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Стимул для проведення внутрішніх реформ в Україні	39.0	17.1 (minU)	40.1
Ідея економічного та соціального доброту для України	38.0	14.8 (minU)	33.4
Ідея, що об'єднує українське суспільство	28.2	9.3 (minU)	25.7
Ідея, що розколює українське суспільство	19.9	43.7 (maxU)	15.0
Спосіб послаблення української економіки	16.9	50.5 (maxU)	12.2
Засіб поширення аморальних цінностей, нетрадиційних для слов'янського суспільства	10.9	20.1 (maxU)	14.0

❖ Що значить для Вас Митний Союз?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Економічне утворення, покликане відновити Радянський Союз	34.5	16.9 (minU)	23.2
Інструмент залучення України в поле російського впливу	32.7	8.8 (minU)	38.4
Міжнародне економічне об'єднання, вступивши в яке Україна матиме економічні вигоди (дешевий бензин, газ, нафта, ринок збуту українських товарів тощо)	29.7	65.7 (maxU)	22.9
Інструмент протистояння пострадянського регіону із західним світом	22.1	17.6	23.9

❖ Який варіант забезпечення безпеки був би найкращий для України?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Вступ до НАТО	40.0	11.3 (minU)	28.7
Позаблоковий статус України	22.4	44.4 (maxU)	42.1
Військовий союз з Росією та іншими країнами СНД	10.1	35.1 (maxU)	7.0
Важко сказати	25.0	9.0	3.2

Що для Вас значить НАТО?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Організація, що може захистити Україну у військовому конфлікті на Сході	36.2	9.0 (minU)	32.9
Засіб реформування Збройних сил України	28.2	11.5 (minU)	20.2
Звичайна міжнародна організація	20.1	7.3	9.7
Засіб поглиблення протистояння України з Росією	22.6	36.8 (maxU)	28.9
Ворожий мілітаристський блок, який загрожує Україні та Росії знищенням	16.3	48.6 (maxU)	13.0
Організація, яка розвалила Радянський Союз	13.7	17.0 (maxU)	11.5

❖ Чи підтримуєте Ви відміну позаблокового статусу України у Конституції України?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Так	40.3	24.8 (minU)	28.4
Ні	29.5	64.7 (maxU)	47.6
Важко сказати	30.2	10.5	23.9

Ціннісні орієнтири

**Ціннісні орієнтири:
культура і мова**

♦ Якою мірою Вам близька Українська держава?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Дуже близькі	73.7	48.6	84.8
Значною мірою близькі	21.8	39.6	14.2
Значною мірою далекі	1.8	8.8	0.2
Дуже далекі	0.4	1.5	0.0
Важко сказати	2.2	1.5	0.7

♦ Якою мірою Вам близька українська мова та культура?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Дуже близькі	71.8	48.6	84.3
Значною мірою близькі	23.8	41.4	15.2
Значною мірою далекі	2.3	8.0	0.2
Дуже далекі	0.4	1.3	0.0
Важко сказати	1.7	0.8	0.2

♦ Якою мірою Вам близька Російська держава?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Дуже близькі	19.7	53.1	13.7
Значною мірою близькі	34.1	41.6	33.4
Значною мірою далекі	25.3	4.3	42.4 (maxU)
Дуже далекі	14.1	0.3	8.2
Важко сказати	6.8	0.8	2.2

♦ Якою мірою Вам близька російська мова та культура?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Дуже близькі	25.7	60.4	16.7
Значною мірою близькі	40.6	36.6	50.1
Значною мірою далекі	18.3	2.3	24.4
Дуже далекі	10.2	0.3	6.5
Важко сказати	5.1	0.5	2.2

♦ Якою мірою Вам близька угорська мова та культура?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Дуже близькі	1.6	0.0	5.2
Значною мірою близькі	6.2	1.0	29.4 (maxU)
Значною мірою далекі	29.6	20.1	29.7
Дуже далекі	52.0	74.4	19.2
Важко сказати	10.6	4.5	16.5

♦ Якою мірою Вам близька румунська мова та культура?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Дуже близькі	2.1	0.0	13.2
Значною мірою близькі	5.7	1.0	23.9 (maxU)
Значною мірою далекі	28.6	19.5	25.2
Дуже далекі	52.7	74.9	17.5
Важко сказати	10.8	4.5	20.2

Що для Вас значить українська мова?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Рідна мова значної частини громадян України на ряду з іншими мовами	56.9	75.7	28.8
Єдина державна мова України	43.9	8.5 (minU)	69.9
Мова українських націоналістів	8.0	14.5 (maxU)	2.3 (minU)
Важко сказати	3.3	1.8	0.3

Що для Вас значить російська мова?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Рідна мова значної частини громадян України на ряду з іншими мовами	60.5	79.2	45.8
Мова країни-агресора	22.9	1.0 (minU)	23.3
Мова великої цивілізації	16.3	27.5	32.8 (maxU)
Важко сказати	6.8	0.0	1.5

❖ Чи має за російською мовою бути закріплений статус другої державної в Конституції України?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Так	32.9	74.3 (maxU)	19.2
Ні	56.1	18.5	70.3
Важко сказати	11.0	7.2	10.5

❖ Якою мовою Ви спілкуєтеся у сім'ї?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Виключно українською	32.4	0.3 (minU)	56.9
Переважно українською, але іноді і російською	27.0	3.5	20.0
Переважно російською, але іноді і українською	25.2	35.0	8.7
Виключно російською	14.2	60.8 (maxU)	2.2
Іншою мовою	1.2	0.5	12.2 (maxU)

❖ До якої культури Ви належите?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Слов'янської культури	27.2	41.9 (maxU)	38.2
Виключно української	24.1	1.5 (minU)	16.2
Європейської культури	20.1	11.8	20.7
Радянської культури	11.5	20.1	5.0
Світової культури (космополіт)	4.9	2.5	10.2
Культури "Русского мира"	3.7	18.8 (maxU)	0.2
Азіатської культури	0.4	0.0	0.0
Важко сказати	8.2	3.5	9.5

Ціннісні орієнтири: церква

Як Ви ставитеся до діяльності Української православної церкви КП?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Церква Українського народу	36.9	10.6	30.9
Одна з багатьох церков України	30.9	43.2	49.1 (maxU)
Не визнана світовим православ'ям розкольніцька церква	6.9	8.0	12.0
Мені байдуже	17.6	34.9 (maxU)	5.7
Важко сказати	7.8	3.3	2.2

Як Ви ставитеся до діяльності Української православної церкви МП?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Одна з багатьох церков України	40.3	49.2	58.1
Церква держави-агресора, що здійснює в Україні шкідливу діяльність	19.2	2.3 (minU)	12.5
Єдина канонічна православна церква в Україні	10.0	17.3	18.0 (maxU)
Мені байдуже	20.4	29.1 (maxU)	9.2
Важко сказати	10.0	2.0	2.2

♦ Як Ви ставитеся до діяльності Української греко-католицької церкви?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Одна з багатьох церков України	38.1	47.7	45.6
Церква галичан	13.6	8.0	12.0
Церква Українського народу	12.9	1.3	31.9
Засохла гілка християнської церкви, штучне уніатське утворення	3.7	1.5	3.5
Мені байдуже	22.1	39.5 (maxU)	5.7
Важко сказати	9.6	2.0	1.2

Як Ви ставитеся до ідеї створення Єдиної Помісної Православної Церкви в Україні?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Повністю підтримую	28.0	11.0	38.0
Виступаю проти	13.7	26.5	23.7
Мені байдуже	34.8	52.7 (maxU)	25.0
Важко сказати	23.5	9.8	13.3

В якій мірі Ви довіряєте церкві?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Цілком довіряю	12.0	7.8	14.0
Переважно довіряю	35.4	28.8	53.4 (maxU)
Наскільки довіряю, настільки й ні	30.7	37.1	27.9
Переважно не довіряю	10.8	10.8	4.0
Зовсім не довіряю	11.0	15.5	0.7

Яку релігію сповідуєте та до якої церкви належите?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Православна церква Київського патріархату	44.2	9.8 (minU)	22.4
Православна церква Московського патріархату	20.8	55.0 (maxU)	31.7
Українська автокефальна православна церква	2.4	2.0	3.7
Українська греко-католицька церква	11.0	0.0	33.7
Римо-католицька церква	1.0	0.0	1.0
Інші християнські церкви (протестантська, баптистська, Свідків Єгови і т. п.)	2.5	2.8	2.5
Інші не християнські (іслам, буддизм, юдаїзм, язичництво і т. п.)	8.6	13.1	1.9
Атеїст	9.5	17.5	3.0

Регіональні стереотипи

Яким Ви бачите пересічного жителя Галичини?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Патріотична людина	38.0	17.2 (minU)	20.9
Релігійний	35.1	45.5	30.2
Культурна людина	28.0	15.2 (minU)	28.2
Людина з сильними сімейними цінностями	23.3	26.8	29.2 (maxU)
Розумна і освічена людина	16.3	7.0	18.2
Готовий допомогти або дати пораду	14.5	9.2	14.2
Мудрий і виважений	8.5	6.0	12.7
Схильна до від'єднання свого регіону від України	7.3	8.7	7.0
Законослухняний	6.9	6.0	11.0
Хитрий і підступний	6.0	10.5	5.5
Агресивний	4.8	16.8 (maxU)	4.2
Безкультурна людина	2.4	4.5	0.2
Неосвічена людина	2.7	1.8	1.2
Схильний до злочину	1.7	5.5	0.5
Важко сказати	19.9	22.3	25.7

Яким Ви бачите пересічного жителя Донбасу?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Схильна до від'єднання свого регіону від України	34.7	20.7	20.4
Агресивний	16.3	5.0	18.0
Патріотична людина	13.9	34.5 (maxU)	8.2
Схильний до злочину	12.0	0.7	9.7
Культурна людина	11.7	21.5	7.0
Людина з сильними сімейними цінностями	11.0	23.3	16.2
Готовий допомогти або дати пораду	10.3	34.7 (maxU)	4.7
Розумна і освічена людина	10.0	27.8 (maxU)	10.2
Безкультурна людина	9.9	0.5	12.7
Хитрий і підступний	8.2	1.5	11.5
Неосвічена людина	7.6	0.0	4.7
Мудрий і виважений	6.4	22.0 (maxU)	3.2
Релігійний	3.8	5.8	10.0
Законослухняний	3.3	11.0 (maxU)	2.0
Важко сказати	27.0	14.0	32.7

Яким Ви собі уявляєте переселенця з Донбасу?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Людина, яка через незалежні від неї обставини втратила все (матеріальні цінності та малу Батьківщину)	45.1	52.9	38.9
Звичайний громадянин України, який потребує допомоги	23.1	34.8 (maxU)	24.4
Громадянин України, який має достатню фінансову спроможність, але разом з тим вимагає допомоги	7.9	4.8	14.5
Потенційний терорист	7.1	0.5 (minU)	6.5
Звичайний громадянин України, який не потребує допомоги	4.9	4.3	7.5
Важко сказати	11.8	2.8	8.2

Мобільність

❖ Чи виїжджали Ви за останні 20-ть років за межі міста проживання в межах України?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Не виїжджав за межі міста чи району	17.6	17.0	1.7 (minU)
Не виїжджав за межі області	13.7	16.2	6.0 (minU)
Був у прикордонних до моєї областях	21.9	12.5	33.9 (maxU)
Відвідував різні регіони України	46.8	54.2	44.4

◆ Чи виїжджали Ви за останні 20-ть років за межі України?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Не був за кордоном	61.8	68.5	51.4
Виїжджав в одну країну	18.8	20.7	20.9
Виїжджав у декілька країн прикордонних України	10.2	5.5	20.4
Виїжджав у декілька країн далеких від України	6.2	4.0	4.7
Постійно відвідую різні зарубіжні країни	3.1	1.2	2.5

❖ В які країни Ви виїжджали за останні 20-ть років?

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Росія	21.6	23.1	20.9
Польща	12.6	1.8	13.2
Білорусь	7.6	6.8	3.7
Інші європейські країни	5.0	2.3	8.0
Туреччина	4.7	4.3	2.0
Молдова	4.1	0.5	12.2
Єгипет	3.6	2.0	1.0
Румунія	3.5	0.0	18.0 (maxU)
Угорщина	3.4	0.0	17.0 (maxU)
Інші країни СНД	2.9	2.5	3.0
Країни Азії, Далекого Сходу та Африки	1.1	0.0	0.5
США чи Канада	0.7	0.0	0.2
Не був за кордоном	62.0	68.4	51.6

Ставлення до історичних подій та діячів

Ставлення до перемога СРСР у війні 1941 – 1945 рр. проти Третього Рейху

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Позитивно	82.8	96.5	76.1
Негативно	4.3	0.3	6.2
Байдуже	10.0	3.3	14.2
Нічого про це не знаю	2.8	0.0	3.5

У ставленні до події позитивні оцінки суттєво переважають над негативними в усіх регіонах України: **найбільше на Нижньому Придніпров'ї** – 97.0% та **Донбасі** – 96.5%, **найменше на Поліссі** – 69.1%.

◆ Ставлення до Хрещення Русі 988 року

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Позитивно	74.4	76.2	77.3
Негативно	2.8	0.3	1.0
Байдуже	16.4	14.5	17.7
Нічого про це не знаю	6.6	9.0	4.0

У ставленні до події позитивні оцінки суттєво переважають над негативними в усіх регіонах України: **найбільше на Волині** – 87.7% та **Галичині** – 86.8%, **найменше у м. Києві** – 62.3%.

◆ Київська Русь це:

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Державне утворення, що складалося з трьох братських народів: росіян, українців, білорусів	42.9	56.9 (maxU)	52.9
Державне утворення українців	27.9	11.3	21.7
Державне утворення, що в основному складалося з українців і білорусів	7.9	3.5	12.2
Державне утворення росіян, що згодом перемістилися до Московського князівства Українці не брали участі у цьому утворенні та з'явилися згодом	7.3	21.1	2.7
Важко сказати	13.9	7.3	10.5

Ставлення до Національно-визвольної війни під проводом гетьмана Богдана Хмельницького

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Позитивно	67.4	65.1	52.2 (minU)
Негативно	5.1	1.0	8.7
Байдуже	18.5	26.9	27.0 (maxU)
Нічого про це не знаю	9.0	7.0	11.7

У ставленні до події позитивні оцінки суттєво переважають над негативними в усіх регіонах України: **найбільше на Галичині** – 85.5%, **Нижньому Придніпров'ї** – 84.8% та **Волині** – 83.7, **найменше на Південному Заході** – 52.5%.

Ставлення до наслідків Переяславської ради 1654 року

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Позитивно	31.8	41.4	42.4
Негативно	25.6	2.3	15.5
Байдуже	24.7	33.8	26.4
Нічого про це не знаю	17.8	22.6	15.7

Ставлення до проголошення Незалежності України

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Позитивно	73.1	40.4	75.3
Негативно	13.5	32.1	8.2
Байдуже	11.4	27.0 (maxU)	16.2
Нічого про це не знаю	2.0	0.5	0.2

У ставленні до події **позитивні оцінки** суттєво переважають над негативними в усіх регіонах України: **найбільше на Галичині – 97.2%**, **найменше на Донбасі – 40.4%**, хоча і в цьому регіоні позитивні оцінки переважають негативні (32.1%).

◆ Ставлення до розпаду СРСР у 1991 році

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Позитивно	54.8	12.3 (minU)	63.8
Негативно	29.3	70.3 (maxU)	20.4
Байдуже	13.5	16.7	15.5
Нічого про це не знаю	2.4	0.8	0.2

У ставленні до розпаду СРСР у 1991 році позитивне ставлення переважає у більшості регіонів (**найбільше на Галичині – 88.0%**), але у трьох регіонах **негативні оцінки** переважають позитивні (**Донбас – 70.3%** проти 12.3%, **Слобожанщина – 51.6%** проти 31.3%, **Нижнє Придніпров'я – 49.1%** проти 38.6%).

◆ Ставлення до Майдану 2013 – 2014 років

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Позитивно	56.9	12.3 (minU)	66.8
Негативно	31.5	69.2 (maxU)	12.7
Байдуже	9.7	18.3	19.5
Нічого про це не знаю	1.9	0.3	1.0

У ставленні до Майдану 2013 – 2014 років **позитивні оцінки переважають** у більшості регіонів (від **94.3% на Галичині** до 50.7% в Причорномор'ї), але в тих же трьох південно-східних регіонах (**Донбас – 69.2% проти 12.3%**, **Слобожанщина – 55.4% проти 36.3%**, та **Нижнє Придніпров'я – 47.0% проти 44.3%**) переважають **негативні оцінки**.

Ставлення до підписання Угоди про асоціацію з ЄС в 2014 році

<i>Варіанти</i>	Україна	Донбас	Пд-Захід
Позитивно	58.3	18.0 (minU)	64.8
Негативно	25.0	61.3 (maxU)	8.0
Байдуже	13.8	20.1	23.9 (maxU)
Нічого про це не знаю	2.9	0.5	3.2

У ставленні до Угоди про асоціацію з ЄС також **позитивні оцінки** переважають у більшості регіонів (від **94.5% на Галичині** до **50.7% в Причорномор'ї**), але в двох регіонах (**Донбас – 61.3%** проти 18.0% та **Слобожанщина – 40.6%** проти 33.6%) переважають негативні оцінки цієї події.

Ставлення до утворення Української Повстанської Армії (УПА) в 1942 році

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Позитивно	42.7	8.0 (minU)	48.5
Негативно	27.5	70.0 (maxU)	19.0
Байдуже	21.5	17.2	24.5
Нічого про це не знаю	8.2	4.8	8.0

Позитивне ставлення до ОУН – УПА на рівні понад 50% сягає лише на **Галичині – 92.2%, Волині – 69.8%** та на **Поліссі – 50.4%**.

Негативне ставлення до ОУН – УПА понад 50% сягає на **Донбасі – 70.0%** та **Нижньому Придніпров'ї – 54.4%**.

Кого з перерахованих історичних діячів Ви оцінюєте найбільш позитивно?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Ярослав Мудрий	32.8	27.3	23.9
Богдан Хмельницький	30.4	27.1	12.5
Князь Володимир (Великий)	29.6	29.6	30.2
Михайло Грушевський	19.7	13.0	29.9
Степан Бандера	13.1	2.0	6.0
Цар Петро I	11.1	30.3 (maxU)	2.2
Петро Порошенко	10.9	7.0	22.7 (maxU)
Гетьман Іван Мазепа	7.6	1.8 (minU)	2.0
Леонід Кучма	6.4	6.5	16.0
Йосип Сталін	6.2	16.3 (maxU)	2.0
Леонід Кравчук	6.1	5.8	6.5
Гетьман Дмитро Вишневецький	5.4	1.0	2.0
Володимир Ленін	4.6	12.8 (maxU)	2.2
Володимир Щербицький	4.3	4.5	6.7
Микита Хрущов	4.2	8.8	0.7
Віктор Ющенко	2.3	1.3	2.2
Віктор Янукович	1.7	4.0	0.2
Великий князь Литовський Ольгерд	1.2	0.0	0.5
Ніхто з них	8.8	14.8	17.2
Важко сказати	9.6	4.8	12.2

Кого з перерахованих історичних діячів Ви оцінюєте найбільш негативно?

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Віктор Янукович	56.4	24.6	67.8
Йосип Сталін	39.8	16.3	22.9
Віктор Ющенко	24.6	40.4 (maxU)	18.2
Володимир Ленін	24.5	6.5	34.7
Степан Бандера	16.9	44.6 (maxU)	9.5
Петро Порошенко	13.8	38.3	8.2
Леонід Кучма	12.6	7.5	15.5
Цар Петро I	8.0	3.8	4.0
Леонід Кравчук	7.3	13.0	6.2
Микита Хрущов	3.8	3.8	0.7
Гетьман Іван Мазепа	3.5	9.3	4.5
Богдан Хмельницький	1.2	0.3	0.2
Великий князь Литовський Ольгерд	1.0	2.3	0.7
Володимир Щербицький	1.0	0.5	0.2
Князь Володимир (Великий)	0.6	0.3	1.0
Михайло Грушевський	0.6	0.3	0.2
Ярослав Мудрий	0.5	0.0	0.2
Гетьман Дмитро Вишневецький	0.4	1.0	0.2
Ніхто з них	2.5	10.8 (maxU)	2.7
Важко сказати	6.8	2.0	8.7

Як Ви вважаєте, пам'ятники політичних діячів радянського часу мають:

Варіанти	Україна	Донбас	Пд-Захід
Залишитися на довгий час як пам'ятка історії	27.6	56.8 (maxU)	11.0
Бути перенесені з центральних вулиць у віддалені місця, аби не порушувати прав громадян з іншою думкою	18.0	14.1	27.2
Бути ліквідовані з дотриманням законної процедури (навіть хоч займе багато часу)	15.4	2.8 (minU)	27.9
Бути ліквідованими будь-якими способами	15.3	1.3 (minU)	18.2
Залишитися поки є люди, які прожили більшу частину життя в СРСР	14.5	22.6	10.2
Важко сказати	9.1	2.5 (minU)	5.5

Міста і села, назви яких пов'язані з комуністичним тоталітарним режимом

* Відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»

** станом на 10.06.2015

**Проект "Започаткування Національного діалогу в Україні"
координується Міжнародним центром перспективних досліджень (МЦПД)**

вул. Інститутська, 14, офіс 10,

м.Київ, Україна

тел.: + 38 (044) 253-44-43

ndialog@icps.kiev.ua

<http://icps.com.ua>

за фінансової підтримки програми "Матра" Посольства Нідерландів в Україні

Ресурси проекту в Інтернеті:

<http://ndialog.org.ua>

<https://www.facebook.com/NationalDialogueUA>

https://vk.com/national_dialogue

<https://twitter.com/NDialogue>

Національний
діалог

**Єдність
заради майбутнього!**

